

Az építési termék irányelv gyakorlati kérdései

II. rész

Építési terméket forgalomba hozni – sőt, már betervezni is – csak akkor lehet, ha a termék rendelkezik a rávonatközö megfeleléségi igazolással. A 89/106/EGK építési termék irányelv [általánosan használt angol rövidítéssel: CPD (*Construction Products Directive*)] – amiről az Építési Piac számos információt adott korábbi számaiban is – egységesen szabályozza az Európai Unió piacán az építési termékek szabad forgalmának feltételeit. Ennek honosítását a 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvVM közös miniszteri rendelet tartalmazza. Az uniós csatlakozással egyidejűleg a szabályozás teljesskörűen megfelel az uniós követelményeknek. Az építésügy egyik legátfogóbb, az építőipart és építőanyag-ipart alapvetően meghatározó szabályozása a gyakorlatban számos kérdést vet fel. A tanfolyamokon, konferenciákon a piaci szereplők által leggyakrabban felvetődő, vélhetően közérdeklődésre számot tartó kérdésekből s válaszokból most sorozatot indítottunk.

10. A CE jelölés alapját jelentő műszaki specifikációk [a harmonizált európai szabványok és az Európai Műszaki Engedélyek (ETA-k)] hogyan viszonyulnak egymáshoz?

Az építési termékekre vonatkozó CE jelölés elérésének alapvető útja a harmonizált szabványoknak való megfelelés. Amennyiben az adott építési termékre van már európai szabvány, vagy akár csak mandátum annak kidolgozására, akkor nem lehet Európai Műszaki Engedélyt kiadni. A harmonizált szabványok érvényességi ideje nincs korlátozva. Az Európai Műszaki Engedélyeket egy idő után (3 vagy 5 év) felül kell vizsgálni, hogy nem indokolt-e harmonizált szabvánnyá alakítani. Lehetséges, hogy az EOTA (Jóváhagyó Intézmények Európai Szervezete) mandátumot szükséges, indokolt CEN (Európai Szabványügyi Szervezet) mandátummá alakítani.

11. Az építési termékekre vonatkozó harmonizált európai szabványok kidolgozása hol tart? Milyen ütemezésben várhatók az új szabványok? A kidolgozás folyamatát hol lehet folyamatosan követni?

A harmonizált európai szabványok száma folyamatosan növekszik. Az Európai Unióban 2004 első félévében mintegy 150 harmonizált szabvány volt érvényben. Ebből Magyarországon 117-et hatályba léptettek. Igaz, ennek többsége angolul érhető el, s csak kisebb részét lehet magyarul is megszerezni.

Ugyanezen időpontig több mint ötszáz harmonizált szabvány kidolgozására kapott mandátumot a CEN.

Ezeknek nem csak a véghatáridejét, de a közbeneső feladatok (mandátum a CEN-nek, CEN munkacsoport anyag elkészítése, CEN jóváhagyása, publikálás a Hivatalos Közlönyben, hatályba lépés együtt a nemzeti szabályozással, a hEN kizárólagos hatályossága) határidőit is ütemezik. Minden építőanyag-gyártónak célszerű ismerni, hogy az általa gyártott termékkörre készül-e már harmonizált szabvány. Amennyiben igen, akkor annak várható időpontja ismert. Amennyiben még mandátum sincs a CEN-nek kiadva, akkor biztos, hogy néhány (3-4) éven belül az adott termékre még nem lesz kizárólagos hatályú harmonizált szabvány.

Az első harmonizált szabvány (a cementre vonatkozó) megjelenésére az irányelv elfogadását követően közel 10 évet kellett várni. Az utóbbi években ezek kidolgozása felgyorsult. Várható, hogy az évtized végére közel ezer harmonizált szabvány lesz az építési termékek területén. A szabványokkal kapcsolatos információk a CEN (www.cenorm.be) és a Magyar Szabványügyi Testület (www.mszt.hu) honlapjáról szerezhető be.

12. Hogyan történik az Európai Műszaki Engedély (ETA) megszerzése?

Ha egy gyártó építési termékére Európai Műszaki Engedélyt (ETA-t) akar kérni, azt az EOTA egyik (bármely) tagintézményétől kérheti. Magyarországon jelenleg csak az ÉMI Kht. tagja az EOTA-nak. Egyszerre csak egy jóváhagyó intézménynél lehet a kérvényt beadni. A gyártó

a jóváhagyó szervezetnek – a követelményeknek megfelelően – részletesen bemutatja, leírja a terméket (szerkezeti rajzok, anyagösszetétel stb.). Ezt követően az adott jóváhagyó szervezet megküldi azt az EOTA-nak, amely továbbítja a többi jóváhagyó szervezetnek. Az EOTA Műszaki Bizottsága megvizsgálja, hogy kiadható-e az adott termékre ETA. Ha van a termékre érvényes harmonizált szabvány (vagy erre vonatkozó mandátum), akkor nem készülhet ETA. Amennyiben létezik az adott termékre vonatkozó ETAG (útmutató), akkor a kidolgozás megkezdhető. Ha nincs ETAG, akkor a Bizottság dönthet úgy, hogy ETAG (útmutató) kiadására ad megbízást, vagy jóváhagyja az ETA kidolgozását útmutató nélkül, amihez össze kell állítani a közös értékelési szempontokat a konszenzusos eljáráshoz.

13. Az ETA mikor készül ETAG-gal (útmutatóval) és mikor anélkül?

Ha egy adott termékre különböző országból több gyártótól is származik kérvény, úgy a leggyakoribb eljárási mód ETAG kidolgozása, és ennek alapján ETA elkészítése.

Amennyiben egy adott termékcsoporthoz csak egy-egy kérvényt nyújtanak be, akkor a Bizottság általában lehetőséget ad a jóváhagyó szervezetnek útmutató (ETAG) nélküli, közös értékelési szempontok alapján konszenzusos eljárás keretében Európai Műszaki Engedély (ETA) kidolgozására.

14. Mit jelent az, hogy az építési termék irányelv „új megközelítésű”?

A régi típusú irányelvek a termékkel szemben támasztott követelményeket nagy részletességgel, gyakorlatilag szabvány mélységig meghatározták. Az új megközelítésű irányelvek csak az alapvető követelményeket rögzítik, a részletes szabályozást a harmonizált szabványokra bízzák. Ennek kapcsán meg kell említeni az építési termék irányelv azon sajátosságát, hogy az alapvető követelményeket nem a termékkel, hanem a belőle létrehozott építménnyel szemben határozza meg. Az irányelv rendelkezik értelmező segédanyagok kiadásáról, melyek kapcsolatot teremtenek az alapvető követelmények és a termékekre vonatkozó műszaki specifikációk között.

15. Az építési termék irányelv (CPD) működését milyen iratok, dokumentumok segítik elő? Az ezekben foglaltak betartása kötelező?

A CPD működését leginkább a következő dokumentumok segítik elő:

- *értelmező dokumentumok*: az alapvető követelmények ebben kapnak konkrét formát és részletes kifejtést;
- *bizottsági határozatok*: kisebb része az eljárási rendet, illetve tűzvédelmi előírásokat szabályozza. Döntő többségük a konkrét termékekre vonatkozó megfelelőségi tanúsítási eljárás módozatáról rendelkezik. Ezek a jogrend részét képezik, betartásuk kötelező;
- az *Iránymutató Iratok* (Guidance Papers) betartása ugyan nem kötelező, de gyakorlatban ezek nélkül nehezen működne a CPD. Az iránymutató iratok betűjelzést kapnak. Jelenleg A-tól L-ig 12 db-ot dolgoztak ki. Az iránymutató iratokat az Építési Állandó Bizottság fogadja el és teszi közzé. Nagyon fontos, hogy az aktualizált változatot nézzük, mivel több irat is többször módosult. Ezek legutóbbi listáját – az utolsó módosítási időpont megjelölésével – az Építési Piac áprilisi számában közöltük.

A *Harmonizált szabványokról* és az *Európai Műszaki Engedélyekről* (ETA-król) külön kérdésekben részletesebb leírást adunk.

16. Mire kell figyelni egy kivitelezőnek az építési termék irányelvvel kapcsolatban?

Mivel csak olyan építési terméket szabad beépíteni, amelyik rendelkezik megfelelőségi igazolással, ezért a kivitelezőknek ezek meglétéről, a megfelelőség megalapozottságáról kell meggyőződni a szállítónál az építési termékekre vonatkozóan azok beépítése előtt.

17. Várható-e az építési termék irányelv módosítása, egyszerűsítése? Ha igen, milyen területen és mikor?

Az irányelvet az Európai Unió Bizottságának építőipari egysége készíti elő, az Építési Állandó Bizottság véleményének figyelembevételével. A szakma részéről az egyszerűsítés és az egyértelműsítés érdekében többféle javaslat is megfogalmazódott. (A CEPMC, az Európai Építőanyag-gyártók Tanácsának véleményét az Építési Piac legutóbbi számában ismertettük.)

Amennyiben a Bizottság a javaslatokat kedvezően fogadja, akkor annak jogi formába öntése, annak leegyeztetése, elfogadása és hatályba léptetése is hosszú hónapokat, összetettebb kérdések esetén éveket vesz igénybe.

A Bizottsági határozatok és az Iránymutató Iratok területén további módosítások viszont folyamatosan várhatók.

Horváth Sándor

Az ÉMI Kht. vezérigazgató-helyettese
a MÉASZ elnöke

Kiegészítés

Az Építési Piac 6. számának 59-62. oldalán megjelent cikk illusztrációinak forrás-megjelölése sajnálatos módon lemaradt. Az ábrák az Austrotherm Kft. alkalmazási eljárásait mutatják be. Az érintettektől elnézést kérünk.

A Szerkesztőség